

מרגמת "4.2" - החימית

יכולה לירות 5 פגזים בדקה במשך זמן בלתי-מוגבל. לפרקי-זמן קצרים יכולים צוותות מאומנים לירות בה במהירות של 20-30 פגזים לדקה. המרגמה הנה בעלת כושר ניידות ואפשר להסיעה על עגלת הדור אופן שלה באותה המהירות בה מתקדם חיל-הרגלים. "צלליחה" נמוכה (כשהיא מוצבת על כנה - גובהה שלושה וחצי רגל), וניתן להסתירה בנקל. אפשר לירות בה ממכתשים קטנים, שוחות-פגזים, או מאחורי גבעות תלולות או בניינים. בתחום הטוח שלה, היא שימושית במיוחד לסיוע לחילות-מתקיפים ויהא זה ע"י עשן, גז או פגזי-נפץ. את הטוח הרצוי ניתן להשיג ע"י שינוי בזווית-ההגבהה של הקנה ובכמות חמרי-נפץ המניע (הפרופילנט).

המרגמה מורכבת מקנה, פן ובסיס-משען. ניידה כולל חלקי חילוף ואביזרים לצורך הצבתה והטיפול בה, ועגלת דראופון, בעלת נטוי גומי המוסעת ביד - להסעתה באזורים קדומניים.

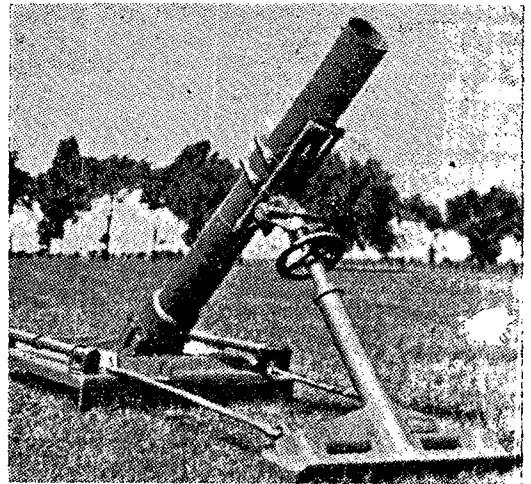
הקנה כולו עוקל 41 קילוגרם. הפן - משקלו 24 קילוגרם. בסיס-המשען מהווה את החלק הכבד ביותר שבמרגמה - ושוקל 70 קילוגרם. לפצצת המרגמה דפנות דקים ויכולת-קיבול גדולה, והיא תוכנה במיוחד לירית תרכבות חימיות. היא שוקלת לערך 11½ ק"ג כשהיא מוכנה ליריה, ומכילה מ-2¼ עד 3¾ ק"ג של חומר חימי.

את הפצצה מכינים ליריה ע"י הכנסת כדור מיוחד ("כדור-בליסטית", להנעת הפצצה) בתחתיתה, וקביעת טבעות אבק-שריפה סביב למיכל אותו הכדור, - בכמות הדרושה להשגת המיח הרצוי. משהוטענה הפצצה אל תוך לוע המרגמה, היא מחליקה למטה, עד לתחתית הקנה, מקום בו ניצת כדור-הבליסטית ע"י הנוקרן. הכדור, מצדו, מצית את הטבעות. ההתפוצצות גורמת להתפשטות לוח המתכת הרכה שבבסיס הפצצה, וכך משתרבת הפצצה אל תוך סלילי הקנה. דבר המקנה לה קו תעופה סיבובי. בתוך הפצצה נמצא לוח-פלדה נקוב נקבים, הגורם לכך שהמלוי הנוזל שבפצצה מסתובב יחד עם הפצצה ומעניק לה תוספת יציבות בשעת תעופתה.

גם חילות ממונעים השתמשו בהצלחה במרגמת ה"4.2", כשהיא מוצבת על פן שבכלי-רכב ממוכן - טנק, רכב להסעה גייסות או רכב זחלים אחר.

מרגמת "4.2", "החימית" התפתחה מתוך נסיון מלחמת-החפירות במלחה"ע הראשונה. מאחר שכלי-זשק ארטילריים לא יכלו להשיג את האנשים שב-חפירות, ה ה צורך להתקין כלי שיתן אש בזווית גבוהה לכל עבר, אשר השג תשיגם. את המענה לכך מצאו במרגמת "שטוקס". בתקופה מאוחרת יותר במלחמה סוגלה מרגמת-שטוקס, ע"י הבריטים, לצרכי מלחמת הגזים שהצריכה כלי-יריה נייד שירה בקצב מהיר וישגר ריכוזים אינטנסיביים של גז על מטרות קטנות.

לאחר מלחה"ע הראשונה נמשכו המאמצים משך שנים רבות, לפתח מרגמה שתשמור על התכונות הטובות של מרגמת-השטוקס בת ה"4", אך תוסיף על הטווח ועל דיוק הקליעה. היה ידוע שאם יצליחו ליצב את מסלול תעופתו המזורז הממדה של פגז השטוקס, כך שהוא ילח את האויר בדומה לידור שנורה מריבה - יגדל הטוח כפלים ויותר. מרגמת ה"4.2" החימית, שהנה עתה כלי-הנשק העיקרי של גייסות השירות החימי - הנה תוצאתה של התפתחות זו.

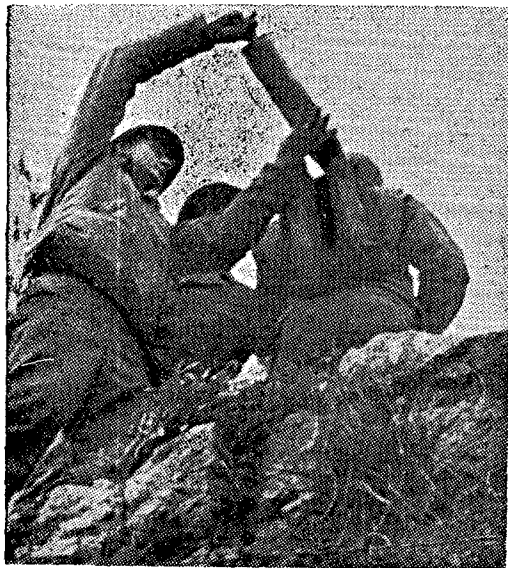

המרגמה החימית 4.2 אינץ' הקנה, הפן ובסיס-המשען

המרגמה המוטענת מן הלוע ובעלת קנה-סלילי, יורה בזווית-הגבהה גבוהה, פגז רב עוצמה - ובדיוק קניות של כלי-ארטילריה - לטווחים החל מ-600 יארד וכלה ב-4000 ויותר. במצבי אש ממושכת היא

מסיעים בשתי מכוניות של $\frac{1}{4}$ טון (גיפים) שלכל אחת קרונית-גרר של $\frac{1}{4}$ טון. הגיפ הראשון נושא את מפקד-הכיתה ו שלושה אנשים (צוות המרגמה), וקרונית-הגרר נושאת את המרגמה, את עגלת-הגרר שלה 8 פגזים. הגיפ השני נושא שני אנשים (מגישי התחמושת) עם 8 פגזים, וקרונית-הגרר נורשאת את עגלת-התחמושת וכ-24 פגזים. הגדלה במספר האנשים — שדומני שהיא הכרחית, מאחר שדרור שים 4 אנשים לשוך את עגלת-התחמושת העמוסה — תפחית, אמנם, ממספר הפגזים שניתן לשאתם בגיפ ובקרונית-הגרר. אולם בארגון הבטליון כלור לים כל-ירכב אחרים על מנת להבא תוספת תחמושת, ומשנפרק משאם של הגיפ וקרונית-הגרר — אפשר להשתמש בהם לצורך שירות אספקה הלוך-וחזור. יכולת-המעבר של הגיפ גם שלא על פני דרכים, מאפשרת להעביר את המחלקה כמעט לכל מקום שם מסוגלים לפעול חיילות. ע"י ירי עשן או פצצות-נפץ יכולה יחידת ה"4.2" לשמש עור אינרצרוך ליחידות רגלים הנתונות במיצר.

ההכרה בערכה של מרגמה זו התקדמה לאטה, כי מלכתחילה שימשה, בעיקרו של דבר, ככלי-נשק לירית גז ועשן, וערכו הרב של העשן לא הוכר אלא אך בזמן האחרון. על כל פנים, הנהגת השימוש בפצצת-נפץ, וההכרה באבידות הרבות לאדם אשר גורם הזרחה, הגבירו את הגיוון וריבוי הצורות של השימוש בה והפכו נשק יעיל יותר ויותר, לגבי חיל-הרגל מ.

את הפצצות ניתן גם לרעמיס על הגב — שתיס בתרמיס

ביחוד תועיל לגייסות משוריינים בהטלת מסכיר עשן, למען אפשר להם התקדמות נוכח אש אנטי-טנקית, או להסתרת התנועה אל עמדות-המוצא של ההתקפה שעומדים לערכה. המרגמה החימית מהווה את הנשק הנייד היעיל ביותר מכל אלה המצויים, לירית גז או עשן בתהום טווחיה. בתנאים רגילים יכולה מחלקה לקיים מסך עשן יעיל לרוחב חזית של למעלה מ-1000 יארד. מחלקה אחת בסיציליה כיסתה כיפת-גבעה בעשן של זרחה לבן כמעט משך יום תמים, — בהסירה מדי פעם בפעם את מסך-העשן כדי לאפשר התקפת מפציצי-ציליה. משמת-פוצצת פצצת-מרגמה אחת של זרחה לבן, — הריהי מכסה שטח בקוטר של כ-40 יארד בערך, ומבעירה אותם חמרים העשויים להתלקח בנקל וכן גורמת לאבידות בנפש. עדיין לא פותח כל כלי-נשק אחר היכול לשות למרגמת "4.2" באשר לייעילותה בירי עשן או גז לכל כיוון שהוא. ותודות לפצצת-הנפץ שלה, שניתנה לה בזמן האחרון מתכונת אחידה, טמונות בה אפשרויות כבירות למלחמה הן בנופים פתוחים והן בתנאים של ג'ונגל.

כיתת המרגמה הכבדה האמריקאית מונה 6 אנשים: סרג'נט, קורפורל ו-4 טוראים. הכיתה לוקה במיעוט אנשים, וממליצים להגדילה. את אנשי הכיתה, את המרגמה, עגלות-הגרר, התחמושת והציוד —

צוות של 4 איש מושכים את עגלות-הגרר העומסות תחמושת או חלקי המרגמה

מתגובות קצינים ביחידות לוחמות על פעולת המרגמה 4.2

לויטננט־קולונל, חיל־רגלים:

„מבלי כל הגזמה, הייתי אומר שמרגמת 4.2 איננה הנה היעילה ביותר מכל כלי הנשק למיניהם המשמשים כמסייעים לחיל־רגלים. שראיתי מעודי. עוד טרם ראינו עמדה אויבת אשר שוב יהיה ניתן להתזקק בה. לאחר שירינו עליה זרחן־לבן ופגזי־ג.מ. מרגמה זו. הן יכולות להגיע אף לעמדות שהוגנו מן הצדדים (בחור בלתי טרי־דוח) כמעט באופן מושלם; ופגיעתן הרסנית ביותר. יתרון רב טמון גם בעובדה שהפצצה אינה מעוררת שאון בתעופתה; וככ"ו אתה מקבל את התוצאה כשל התפוצצות פגז 105 מ"מ. אך במהירות־אש גדולה יותר. יתרון אחר טמון בכך שבמקרה שהמרגמה מופגזת ע"י אש־ארטילריה, — יכול אתה לשאתה ממקומה ולהעתיקנה עד מהרה לעמדה חדשה. ונחתה היא עד מאוד להסוואה ולהעלמה. אני אפילו ראיתי שמשתמשים במרגמה זו — באמצעות פגזי זרחן־לבן — לשם סימון נקודת־הבסיס ונקודות־עזר לארטילריה.

גם הטווח שלהן עצום לעומת מרגמת חיל־רגלים, והנן יעילות ומדוייקות“.

קפיטן, חיל־הרגלים:

„...מרגמות אלו הוכיחו עצמן יעילות באופן כביר לכל סוגי המשימות, ביחוד — נגד קני מכוונת־ידיה, „כיס־התנגדות הזקים, עמדות־משלט ערוכות, תיבות־שדה ומטרות בעמדות בלתי טרירות, שמעבר לטווח המרגמות הרגילות שלנו. מדוייקות הן מעשה שטן. וכוח המחץ שלהן גדול כפליים מזה של מרגמת 81 מ"מ. שבוי גרמני הנמצא בידינו, בהזכירו אותן, דיבר עליהן כעל „ארטילריה

אבטומטית“. יכול אתה לירות בהן במהירות עצומה — ממש במהירות בה הן מסוגל לשלשל את הפצצות לתוך צינור־הקנה“.

לויטננט־קולונל, חיל־רגלים:

„...המרגמה הנה יעילה ביותר כשיריס בה פגזי זרחן־לבן וח.ג.מ. הגרמנים היו רגישים מאוד לזרחן־לבן, ואנו היינו נוהגים לעקורם מתוך המהבואים שלהם בעזרת פגזי זרחן־לבן שטוחו כהלכה, וכשהעלינו אותם מעל לפני הקרקע המטרנו עליהם פגזי־נפץ. באופן זה הרגנו רבים מהם והמרגמות הטילו עליהם את חתתן. ה"4.2 הנה שווה בערכה לארטילריה אמיתית“.

קפיטן, חיל־רגלים:

„מספרים כי שבוי גרמני אחד, המדבר אנגלית, אמר: „וכי איזה נשק חדש היה זה, לכל הרוחות, שהיתה לו השפעה של ארטילריה בינונית ואשר עקר אותנו ככל מקום מתוך שוחות־השועל שלנו, ובו בזמן הרך את זנבנו תינו?“ שבויים אחרים דימו בנפשם שהיה זה תותח סודי חדש נוסף, שירה כתותח אנטי־טוסי אבטומטי — — בעית התחמושת הנה רצינית. אולם עגלות־הגרר של המרגמות מועילות הרבה אם מחברים אותן אל אחורי גיפ הנוסע להביא תחמושת. הם קשרו מספר עגלות תחמושת, האחת בעורף השניה, והדבר אף עלה יפה בידם. את הגיפ יש לעשות חלק מציון האורגני של יחידות המרגמות. תנו להם די גיפים להוביל את התחמושת ול־הסיע את המרגמות למקומותיהן, — והמרגמות תהיינה פועלות בקרב בכל אתר שהוא“.

